

DAGS FÖR ANMÄLAN TILL ÅREKONFERENS

Åre blir 15-16 november mötesplatsen för alla som arbetar med politik för regional utveckling och tillväxt i Sverige. Konferensen har fått namnet Regionernas tillstånd med Landsbygdsforum 2005 som underrubrik.

Ulrica Messing, minister med ansvar för regional utveckling, medverkar i konferensen liksom Lars Högdahl, ordförande i organisationskommittén för strukturfonderna. Ansvarskommittén kommer också att representeras.

Landsbygdskommitténs ordförande Karl-Erik Nilsson kommer att ge sin syn på landsbygdens roll för tillväxt och utveckling. Skogsutredningen ordförande Maggi Mikaelsson tar upp skogens möjligheter och Gunn Persson, forskare på SMHI, diskuterar vad klimat i förändring kan föra med sig.

Tillståndet i Sveriges gles- och landsbygder redovisas av representanter för verksamheterna på Glesbygdsverket, Jordbruksverket och Skogsstyrelsen.

I särskilda kunskapsrum diskuteras småföretagens roll i gles- och landsbygder, integration på landsbygden m.m.

Ytterligare information och anmälan till konferensen på www.itps.se.

GLS BYGDSBOR ÄR FÖRETAGSAMMA

FOTO: CALE BREDBERG/NORRLANDIA

Företagsamheten är stor i många glesbygder medan befolkningen minskar. Är det genom småföretagen som gles- och landsbygder ska överleva?

Hur småföretagandets villkor i gles- och landsbygder ser ut och om de skiljer sig från övriga delar av landet - det har Glesbygdsverket regeringens uppdrag att undersöka. Uppdraget ska vara slutfört till den 30 maj 2006 och i dagarna har en delrapport lämnats till Näringsdepartementet. Den består av en kunskapsöversikt och en beskrivning i grova drag av skillnaderna i företags- och befolkningsstruktur mellan olika kommuner i Sverige.

FÖRETAG PÅ DELTID

Materialet visar att över 60 procent av glesbygdskommunerna har en gynnsam företagsstruktur men sämre demografiska förutsättningar. Av landsbygdskommunerna finns 45 procent i samma kategori som glesbygdskommunerna.

Inte oväntat är jord och skog dominerande näringar i flera landsbygdsområden. Men sett över landet är bilden av småföretagsamhet på landsbygden inte så entydig. Traditioner, attityder, avstånd till marknader m.m. är faktorer

som också spelar in. Vissa delar av Norrland har exempelvis hög andel småföretag inom handel och transport.

MÖJLIGHETER OCH HINDER

– Att glesbygdskommuner brottas med befolkningsproblem är ingen nyhet, men det är intressant att det relativa antalet företag i de kommunerna är så pass stort, säger Inez Backlund, utredare på Glesbygdsverket

– Nu går vi vidare med nästa del av projektet. Till slutrapporten i maj nästa år ska vi bland annat intervjua småföretagare i gles- och landsbygder för att få en bild av deras svårigheter och möjligheter. Vi ska spegla kvinnors och mäns företagande och visa vilka branscher som kan vara utvecklingsbara i just gles- och landsbygder. Vi kommer att lägga tyngd vid behov av att förenkla regler, möjligheter till kapitalförsörjning och infrastrukturens betydelse.

Delrapporten innehåller bland annat en karta med jämförelser över företagande och demografi i landets samtliga kommuner. Rapporten kan laddas ner eller beställas på www.glesbygdsverket.se.

Bo Löwendahl från Boverket deltog i Sundsvall och pratade om den fysiska planeringens betydelse för regional utveckling. Här tillsammans med Susanne Sahlin och Ulrika Appelberg från länsstyrelsen i Västernorrland.

”FRÅN BEVARAN TILL TILLVÄXTL

Många intressanta ås
Glesbygdsvverkets sem

– När vi diskuterar landsbygdsutveckling fastnar vi alltför lätt i ”bevarandeträsket” och det som en gång var. I stället måste vi se landsbygden som en del i det moderna samhället med de nya möjligheter som finns. Orden är Helena Nilssons, Regionförbundet i Kalmar, och hon uttalade dem vid de tre seminarier som Glesbygdsvverket arrangerade i månadsskiftet augusti/ september.

Totalt drygt 90 deltagare mötte upp vid tre olika tillfällen, på tre olika platser, men med samma tema; landsbygden i de regionala programmen. Inbjudna var handläggare på regional nivå från Sveriges alla län. Med fanns

Några av deltagarna i Västerås tittar sig omkring i den saluhall som fanns i anslutning till konferenslokalen i Kungsbyn.

Helena Nilsson (t.h.) arbetar på Regionförbundet i Kalmar och är ansvarig för utformandet av deras fjärde RUP. Här tillsammans med Inger Normark, Glesbygdsvverket.

också representanter för några nationella aktörer – förutom Glesbygdsvverket också Jordbruksverket, Nutek och Boverket.

UTBYTA ERFARENHETER

– Syftet var i första hand att länen skulle få utbyta erfarenheter om hur landsbygdsfrågor kan hanteras i de regionala programmen, och hur det fungerar i *praktiken*, säger Ulf Tynelius, projektledare.

Deltagarna var mycket eniga om att landsbygden bör ha en given roll i de regionala utvecklingsprogram som just nu utformas runt om i landet. Hur detta ska ske fanns det däremot olika åsikter om.

Katarina Sjölander, Näringsdepartementet, diskuterar med Jonas Svensson, Landsbygdskommittén, och Ewa Engdahl, verksamhetsledare, Leader+ Smålandsgruppen. De deltog alla tre vid träffen i Jönköping.

INDETRÄSKET IGAN”

FOTO: ANNIKA LIDGREN

iktter under inarier

I Kalmar, där man skriver sitt fjärde regionala utvecklingsprogram, har man tidigare haft landsbygden som ett särskilt insatsområde, men funderar nu på att integrera landsbygdsfrågorna i övriga insatsområden. Många resonerar som Kalmar i den frågan, medan andra befarar att landsbygden då glöms bort. Rörande eniga var dock alla om att landsbygder måste ses som en resurs, en tillväxtpotential för hela landet.

GÖR DET ENKLARE

– Vi kan inte satsa på det som är dömt att dö, men i de bygder där det finns idéer och engagemang måste man få chansen att ut-

Vid seminariet i Sundsvall berättade lantbruksdirektör Håkan Littzell om Västernorrlands intressanta arbete med så kallad landsbygdssäkring.

vecklas, var en åsikt under gruppdiskussionen i Sundsvall.

En annan aktuell fråga var det kommande landsbygdsprogrammet (LBU). Roland Sten från Jordbruksverket informerade om arbetet och efterlyste synpunkter från länen. De tydligaste budskapen som han fick med sig var att landsbygdsprogrammet måste breddas till områden utanför de areella näringarna och att administrationen måste förenklas.

I de utvärderingar som genomfördes fick seminarierna gott betyg, vilket borgar för fler aktiviteter i samma anda. Nästa seminarium planeras till februari 2006.

STYRELSEN PÅ BESÖK I JÄMTLAND

Ett besök i älghägnat Moose Garden stod på programmet när Glesbygdsverkets styrelse besökte Jämtlands län under två augustidagar. Styrelsen fick också information om pågående projekt på Glesbygdsverket och besökte Eldrimner resurscentrum för småskalig livsmedelsförädling och utvecklingsgrupperna i Bodsjöbygden och Sundsjö.

Kjell Ericsson, kommunalråd i Årjäng, är ”nestor” i Glesbygdsverkets styrelse och har suttit med sen starten.

– Landsbygds- och glesbygdsfrågor har engagerat mig under hela min tid som po-

Styrelseledamöterna Bengt Almkvist, Inger Lundberg och Kjell Ericsson fick närkontakt med älgar under besöket i Jämtlands län.

litiker och då är Glesbygdsverkets styrelse en bra plattform. Det jag uppskattar mest med Glesbygdsverkets arbete är att det är långsiktigt och uthålligt, säger Kjell Ericsson.

BRA AMBITION FÖR KOMMANDE LBU-PROGRAM

Glesbygdsverket vill kraftigt understödja ambitionen att integrera det kommande Miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU-programmet) med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Det skriver verket i sitt remissyttrande över Landsbygdskommitténs delbetänkande ”På väg mot en hållbar landsbygdsutveckling”.

– Om vi kan få samma huvudmän på den regionala nivån för det kommande landsbygdsprogrammet och de regionala

utvecklingsprogrammen så skulle det vara en fördel för den långsiktiga utvecklingen i gles- och landsbygder, säger Inger Normark, enhetschef på Glesbygdsverket.

När det gäller fördelningen av pengar i det kommande landsbygdsprogrammet så betonar Glesbygdsverket i sitt remissvar att också andra näringar än de areella måste kunna få del av pengarna. Det gäller till exempel besöksnäringen. Läs hela remissyttrandet på www.glesbygdsverket.se.

INGER NORMARK NY ENHETSCHEF

Inger Normark har utsetts till chef för den nya och utvidgade utvecklingsenheten på Glesbygdsverket. Hon har arbetat på Glesbygdsverket med olika arbetsuppgifter i åtta år, och har det senaste halvåret varit tillförordnad chef för utvecklingsenheten. Den nya enhet hon nu kommer att ansvara för har bildats genom en sammanslagning av de tidigare utvecklings-, analys- och informationsenheterna.

– Jag vill medverka till att gles- och landsbygder synliggörs, och nu får jag chansen att vara med och göra det, säger Inger Normark. Kunniga och engagerade

medarbetare är en förutsättning för det, och det har vi på Glesbygdsverket.

Intresset var stort för arbetet som ny enhetschef. Hela 53 personer från hela landet sökte tjänsten.

B

KERSTIN WALLIN
generaldirektör

SAMORDNING KRÄVER MER ÄN GOD VILJA!

För att landsbygdens resurser ska tas tillvara i det regionala utvecklingsarbetet krävs samordning, samordning och åter samordning.

Det står återigen klart efter de tre seminarier som vi på Glesbygdsverket genomförde nyligen. Det är till viss del ett uttjatat begrepp, men samtidigt ett begrepp som vi helt enkelt inte kommer undan. För faktum är att landsbygdsutveckling är ett område som spänner över många fält, och då kommer vi bara framåt om vi samarbetar och samordnar oss. Inte minst nu, då de regionala aktörerna bara blir fler och fler.

GAV MERSMAK

Samordningskravet gäller i hög grad oss själva på nationell nivå. Från Glesbygdsverkets sida är vi därför glada att vi till dessa seminarier kunnat samla flera viktiga nationella aktörer som bidrog med sina specifika kunskaper, men som också lyssnade på andra. Den respons som vi fick gav mersmak och vi kommer att fortsätta vårt arbete med kommande seminarier i samma anda! Detta samarbete har också gett ringar på vattnet, så jag törs lova att vi kommer att bli bättre på samordning även inom andra områden framöver.

Men samordningen är minst lika viktig på den regionala nivån. Under det seminarium som jag själv deltog i märkte jag ett stort intresse och mycket kunskap om gles- och landsbygders utvecklingsmöjligheter. Det fanns också en vilja till samordning hos deltagarna, som kom från olika regionala aktörer och från olika enheter inom samma organisation. Frågan är bara – vad händer när man kommer tillbaka till verkligheten? Kommer den RUP-ansvarige på regionförbundet att bolla idéer med kontaktpersonen för LBU på länsstyrelsen? Kommer lantbruksenheten och regionalekonomiska enheten att fortsätta diskutera landsbygdsfrågor tillsammans? Kommer Näringsdepartementet att lyckas sammanlänka den nationella strategin för regional utveckling med den nationella strategin för LBU?

BEHÅLL ENGAGEMANGET!

Min förhoppning är att alla de som deltog vid dessa seminarier lyckas behålla sitt engagemang och att de får gehör för sina frågor på hemmaplan. Och att man orkar genomföra den goda viljan i praktiken - samordna sig med andra för den gemensamma landsbygdsutvecklingen.

HANDBOK OM UPPHANDLING EFTERLYSE

Det viktigaste för att små företag i gles- och landsbygder ska ha en chans att vara med och konkurrera i upphandlingar är inte att ändra reglerna utan att ändra beteendet hos upphandlarna. Det skriver Glesbygdsverket i ett yttrande över ett delbetänkande från upphandlingsutredningen.

Glesbygdsverket har tidigare i flera sammanhang pekat på att små butiker och småföretag ofta inte har möjlighet att konkurrera vid offentlig upphandling. I många fall skulle upphandlarna på ett fullt tillåtet sätt kunna underlätta för de lokala företagen/butikerna om man hade upphandlingsstrategier vars syfte var att underlätta för småföretagen.

Glesbygdsverket skriver också i yttrandet att reglerna för upphandling måste bli enklare och mer tillgängliga och föreslår bland annat en handbok där goda exempel på tillåtna former av "lokal upphandling" lyfts fram.

FLERA VERK I SAMMA HUS

Flera av de statliga myndigheter som ska upprätta enheter eller helt omlokaliseras till Östersund ska samordna sig lokalmässigt och/eller administrativt med Glesbygdsverket och ITPS.

– Just nu för vi konkreta samtal med Nutek och SIKA om att finna lämpliga lokaler, säger Jan Kallin, administrativ chef på Glesbygdsverket.

– Jag har gott hopp om att vi ska kunna hitta lösningar som blir till fördel för oss alla.

REDAKTION Birgitta Rhodin, TEL 063-57 67 11

Vill du komma med på vår sändlista, hör av dig till: Gunborg Hägg, TEL 063-57 67 00.

ANSVARIG UTGIVARE Mats Elg

Glesbygdsverket
Samuel Permans gata 2, 831 30 Östersund
TEL 063-57 67 00, FAX 063-57 67 99
E-POST info@glesbygdsverket.se
WEBBPLATS www.glesbygdsverket.se